

Etelä-Savon vesienhoidon yhteistyöryhmän kokous 2/2025

Aika	Keskiviikko 5.11.2025 klo 10.00–14:15	
Paikka	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Kampussali D/Teams-etäyhteys	
Läsnä	Eira Luokkanen, pj. Juho Kotanen Liisa Muuri, siht. Heidi Valta Lasse Hämäläinen Pekka Sojakka Essi Saarinen Mervi Ukkonen Varpu Rajala Tero Nieminen Matti Viialainen Eira Rosberg-Airaksinen Jarkko Laitinen Elina Lindsberg Tuukka Liukko Anne-Kaarina Lyytinen Raimo Ruotsalainen Hanne Soininen Henri Kettunen Niina Laurila Veijo Hämäläinen Viljo Savolainen Jukka Vihavainen Risto Salko Saija Koljonen Heikki Tanskanen Mirka Viitala Jari Ilmonen Antti Tiuhonen Heli Siitari Rauli Albert Pekka Häkkinen Heidi Käyhkö Tero Nieminen Eeva Lahtinen Saara Ryhänen Leo Lauramaa Reijo Jantunen Terhi Helkala Timo Hämäläinen Mikael Kraft Valtteri Arkko Sari Aaltonen Irma Kolari	Etelä-Savon ELY-keskus Etelä-Savon ELY-keskus Etelä-Savon ELY-keskus Etelä-Savon ELY-keskus Etelä-Savon ELY-keskus Etelä-Savon ELY-keskus Etelä-Savon ELY-keskus Etelä-Savon ELY-keskus Etelä-Savon ELY-keskus Pohjois-Savon ELY-keskus Etelä-Savon kalatalouskeskus ry Etelä-Savon maakuntaliitto Etelä-Savon vesihuoltolaitokset GTK INFRA ry Itä-Suomen aluehallintovirasto Järvi-Suomen kylät ry Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Kyyvesi-Pieksämäki-kalatalousalue Virtasalmi-Joroinen-kalatalousalue Virtasalmi-Joroinen-kalatalousalue Virtasalmi-Joroinen-kalatalousalue Luonnonvarakeskus Mikkelin seutu Mikkelin yliopistokeskus MUC/LUT-yliopisto Metsähallitus, Luontopalvelut MHY Etelä-Savo MTK – metsälinja MTK – Etelä-Savo Pieksämäen seutu Rantasalmen ja Juvan seutu Pohjois-Savon ELY-keskus ProAgria, Etelä-Savo ProAgria, Etelä-Savo Pro Kuolimo ry Pro Puruvesi ry Puolustusvoimat Puumalan kunta Saimaan vesiensuojeluyhdistys ry Saimaan vesiensuojeluyhdistys ry Saimaan vesiensuojeluyhdistys ry Suomen Luonnonsuojeluliiton E-Savon piiri ry

20.11.2025

Jarmo Kivinen
Marjo Ahola
Aki Hirvonen
Lauri Tiainen

Suomen Luonnonsuojeluliiton E-Savon piiri ry
Suomen metsäkeskus
Suomen vapaa-ajankalastajat
Teollisuus ja energiantuotanto (Suur-Savon sähkö Oy)

1. Kokouksen avaus, järjestäytyminen ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Eira Luokkanen avasi kokouksen klo 10.03. Sihteerinä kokouksessa toimi Liisa Muuri. Esitykset on koottu [YTR:n tiimiin \(teams.microsoft.com\)](https://teams.microsoft.com). Varajäseniksi esitettiin Jukka Vihavainen ja Risto Salko Virtasalmi-Joroinen kalatalousalueelta, esitys hyväksyttiin. Kesän ja syksyn aikana ryhmään nimetyt uudet jäsenet esittäytyivät.

2. Kokouksen 9.4.2025 pöytäkirja

Juho Kotanen esitteli edellisen kokouksen pöytäkirjan. Pöytäkirja hyväksyttiin ilman muutoksia. Pöytäkirja tallennetaan Etelä-Savon ELY-keskuksen vesienhoidon verkkosivuille: [Vesienhoidon suunnittelu ja yhteistyö - Etelä-Savo \(ymparisto.fi\)](https://ymparisto.fi)

3. Vesienhoidon suunnittelun ajankohtaiset asiat

Juho Kotanen esitteli vesien- ja merenhoidon organisaation 2022–2027 sekä suunnitteluprosessin vesienhoitokauden aikana (vesien tila-arvio, vesienhoitosuunnitelmat ja -toimenpideohjelmat, toimenpiteiden toteutus, tietojärjestelmien kehitys). Vesien tilan tiedotus on suunniteltu maaliskuulle 2026. Vuonna 2026 laaditaan vesienhoitosuunnitelmaehdotukset ja toimenpideohjelmat, joista kuuleminen alkaa vuoden loppupuolella.

Vesienhoidon yhteistyöryhmät on asetettu vuoteen 2029 saakka, ja niiden toiminta tulee jatkumaan myös virastouudistuksen jälkeen. Ryhmään tehdään tarpeelliset muutokset nimeämisten osalta.

Vesienhoidon suunnitteluohjeistus julkaistaan internetissä ([Vesien- ja merenhoidon suunnitteluoppaat asiantuntijoille, ymparisto.fi](https://ymparisto.fi)). Ekologisen tilan luokittelun opas julkaistaan todennäköisesti marraskuussa. Toimenpiteiden suunnittelutyö on alkamassa. Tulevalla kaudella laaditaan vain yksi toimenpideohjelma vesienhoitoaluetta kohden. Sektorikohtaiset toimialatiimit laativat parhaillaan toimenpiteiden suunnitteluohjeistusta. Toimenpiteiden suunnittelussa painotetaan aiempaa enemmän ohjauskeinoja. Toimenpiteiden suunnitteluoppaasta kuullaan sidosryhmiä.

Keskustelu:

Keskusteltiin pohjavesistä ja niiden riittävästä huomioimisesta osana toimenpideohjelmien suunnitteluprosessia. Todettiin, että pohjavedet sisältyvät toimenpideohjeistukseen. Etelä-Savossa tällä hetkellä pohjavesien suojelusuunnitelmia laaditaan Pieksämäellä, Rantasalmella ja Juvalla. Taivotteena on, että hankkeiden ohjausryhmistä tulee hankkeiden päätyttyä

20.11.2025

pohjavesityöryhmiä, jollainen toimii jo Mikkelin alueella. Kangasniemi ja Savonlinna ovat hakeneet rahoitusta suojelusuunnitelmahankkeisiin, joiden yhteydessä pohjavesityöryhmät käynnistetään.

On vielä osin epäselvää, miten ennallistamisasetusta tullaan toteuttamaan järvien ja Natura-vesiluontotyyppien ennallistamiseksi. Ennallistamisasetus huomioidaan osana vesienhoitosuunnitelmia ja toimenpideohjelmia. Kansallisen ennallistamissuunnitelman laatiminen on vielä kesken. Pohdittiin, mikä on Lupa- ja valvontaviraston (LVV) rooli ennallistamissuunnitelman laatimisessa ja tuleeko alueelliset erityispiirteet huomioitua riittäväällä tasolla. Todettiin, että ennallistamisessa tullaan tarvitsemaan laajasti valuma-alue-toimenpiteitä.

4. Ekologisen tilan luokittelu

Juho Kotanen esitteli asiaa. Ekologinen tila arvioidaan ihmistoiminnan aiheuttamien muutosten voimakkuuden perusteella. Luokittelussa käytetään aineistoa pääsääntöisesti vuosilta 2017–2023. Luokka määräytyy ensisijaisesti biologisten laatutekijöiden perusteella. Fysikaalis-kemialliset ja hydrologis-morfologiset (HyMo) laatutekijät tukevat tilan arviota, mutta fys-kem. tila ei voi laskea luokkaa tyydyttävää huonommaksi eikä HyMo-tila hyvää huonompaan luokkaan. Näiden olosuhteiden aiheuttamat muutokset huomioidaan niiden aiheuttamien biologisten vaikutusten kautta.

Tällä kaudella pintavesien tilaluokittelussa on käytössä EU-tulkintaan sekä EU- ja kansalliseen oikeuskäytäntöön pohjautuva *one out, all out* -periaate (OoAo), jonka mukaan ekologinen tilaluokka määräytyy heikoimman laatutekijän perusteella. Seuranta-aineiston edustavuuden merkitys kasvaa arvioinnissa, ja sen ohella luokittelussa hyödynnetään *a*-klorofyllin kaukokartoitusaineistoa, mallinnuksella tuotettuja arvioita ja ilmakuvatulkinnalla arviointua rantavyöhykkeen kasvittumisastetta. Kaukokartoitusaineistoa on saatavilla monista järvistä. Automaattilaskentaa on tehty Pisara-järjestelmässä.

Tilaluokittelun lisäksi tehdään tilan heikentymisen riskiarvio. Lisäksi jokaisen vesimuodostuman ekologisen tilan luokituksessa käytettävän seuranta-aineiston kattavuus ja laajuus arvioidaan 6-portaisella asteikolla sekä arvioidaan tilaluokan muutoksen syy.

Luokitteluprosessia havainnollistettiin muutamalla tyypillisellä esimerkillä. Pekka Sojaka kertoi Puruveden tilaluokittelusta. Puruvesi edustaa kirkkaita, vähähumuksisia suuria järviä, jolta on kertynyt vedenlaadun ja biologisten laatutekijöiden seuranta-aineistoa kattavasti. Kalasto ja piilevät luokituvat hyvään tilaan, mutta niiden aineistot eivät edusta koko Puruvettä. Vesikasviaineisto on laadukkaampi ja monipuolisempi ja antaa paremman kuvan järven tilasta kuin piilevät. On kuitenkin huomattavaa, että Puruveden kokonaisfosforipitoisuus on aavistuksen noussut. Samalla näkösyvyys on heikentynyt, sinileviä esiintyy suhteellisen laajoina kukintoina ja kaikkiaan vedenlaadussa on havaittavissa lievä negatiivinen kehitystrendi. Puruveden tila luokituu em. seikat huomioon ottaen edelleen erinomaiseksi,

20.11.2025

mutta sen voisi luokitella aineiston perusteella hyväänkin tilaan. Suurten järvien luokittelua pohditaan yhdessä kaikkien Etelä-Savon pintavesien tilaluokitteluun osallistuvien asiantuntijoiden kanssa. Havaitun heikentymiskehityksen valossa Puruveden erinomainen tila on vähintäänkin riskissä heikentyä.

Liisa Muuri esitteli Urpolanjoen ja Hietajärven alustavaa tilaluokitusta. Urpolanjoesta on käytettävissä suppea seuranta-aineisto vedenlaadusta ja pohjaeläimistöä, joissa ei ole havaittavissa suuria muutoksia aiempaan vesienhoitokauteen verrattuna. Edellisellä kaudella Urpolanjoen hydrologis-morfologinen tila oli arvioitu välttäväksi noususteiden takia, mutta niiden poiston myötä HyMo-tila luokituu nyt hyväksi. Urpolanjoen alustava tilaluokka on hyvä, mutta se ei ole enää riskissä heikentyä huonompaan tilaan. Hietajärvestä (Haukivuorella) ei ole käytettävissä mitään seuranta-aineistoa, joten sen tilan arvioinnissa on hyödynnetty biologisten laatu-tekijöiden mallinnuksia, EO-kaukokartoitusaineistoa, rantavyöhykkeen kasvitumisastetta ja WSFS-VEMALAA. Suuri osa Etelä-Savon vesistöistä on näiden kohteiden kaltaisia, ja todella monen vesimuodostuman luokittelussa on tukeuduttava muuhun kuin varsinaiseen seuranta-aineistoon.

Syken tuottama pintavesien kemiallisen tilan luokitteluehdotus on pian käytettävissä ja tarkastustyö voi alkaa. Kemiallinen luokittelu valmistuu helmikuun 2026 loppuun mennessä.

Pohjavesien kemiallisen ja määrällisen tilan luokitustyö on edennyt hyvin ja valmistuu v. 2025 loppuun mennessä.

Keskustelu:

EO-klorofyllin tulkinta humusjärvissä on edelleen hieman ongelmallinen, eikä ole aina luotettava. Pienissä järvissä tulkinta antaa systemaattisesti pienempiä arvoja kuin näytteenottojen perusteella määritetyt klorofyllipitoisuudet. Suuremmissa ja vähähumuksisemmissa järvissä EO-klorofylli toimii hyvin.

5. Katsaus Etelä-Savon vesienhoidon toimeenpanoon

Kyyveden vesienhoitotoimenpiteet

Veijo Hämäläinen (Kyyveden osakaskunta) kertoi Kyyveden alueen viimeaikaisista hankkeista. Kyyveden osakaskunnan yhdistymisen myötä (v. 2018) useita hankkeita on käynnistynyt Kyyvedellä ja sen valuma-alueella. Toimenpiteitä on viime vuosina toteutettu erityisesti Kyyveden pohjoispuolisella Nykälänjoen valuma-alueella ja tällä hetkellä niitä toteutetaan Suovun ja Lietjoen valuma-alueella. Näiden lisäksi Koiraselkään laskevalla valuma-alueella on rakentumassa Kovalansuon monitavoitteinen kosteikko (Mikkelin kaupunki).

Suovun valuma-alueella on käynnissä kaksi JTF-rahoitteista hanketta. Kyyveden osakaskunnan hankkeessa toteutetaan uusia vesiensuojelurakenteita ja kunnostetaan aiemmin rakennettuja rakenteita Purukorvenojan

20.11.2025

osavaluma-alueella sekä Hirsikankaansuon kosteikolta laskevassa uomassa. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun ”Turvetuotantoalueiden ympäristöturvallinen jatkokäyttö Suovunselän valuma-alueella” -hankkeessa tehdään ennallistamissuunnitelmat neljälle kohteelle ja toteutetaan monipuolista ja modernia vesistöseuranta Suovun valuma-alueella. Hanke toimii myös toteutuksen tukena, tarjoaa asiantuntija-apua ja järjestää viestintätilaisuuksia.

Vuonna 2024 päättyneessä Kyyveden valuma-aluehankkeessa tehtiin neuvontaa laajasti koko Kyyveden valuma-alueella ja toteutettiin Hirsikankaansuon kosteikko. Kyyvesitalkkari Eeva Lahtinen jatkaa valuma-aluehankkeiden toteutukseen tähtäävää neuvontaa jatkohankkeessa ”Kyyvesitalkkarin avulla valuma-alueet kuntoon” 31.3.2027 saakka. Kyyvesitalkkari on tiiviisti mukana edistämässä Lietjärven peltojen ojitustyön hanketta, jossa rakennetaan 4 km pitkä kaksitasouoma ja kosteikko Kyyveden itäpuolella.

Vuosina 2025–2027 käynnissä olevien hankkeiden kustannusarvio on noin 1,1 milj. euroa. Valuma-aluehankkeisiin ovat hankkeiden näkyvyyden myötä innostuneet myös yksittäiset maanomistajat, jotka ovat hakeneet itsenäisesti rahoitusta ja toteuttaneet toimenpiteitä omilla maillaan.

Osakaskunta on tehnyt hoitokalastusta Kyyvedellä jo vuosien ajan. Vuosittainen tavoite on 40 000 kg, mutta sen saavuttamiseksi on tehtävä paljon työtä. Hoitokalastussuunnitelman hyödyntämisessä ihmisravinnoksi on vielä paljon puutteita.

Marjo Ahola kertoi Suomen metsäkeskuksen metsätalouden vesiensuojelusuunnitelmien laatimisesta yleisesti ja käynnissä olevista suunnitteluhankkeista Kyyveden valuma-alueella. Nykälänjoen valuma-alueella on yhteensä viisi metsäkeskuksen suunnittelemaa vesiensuojeluhanketta, joista on valmistuneet Rutakonjoen (siht. huom.) ja Iso-Naakkiman hankkeet (Kemera). Niskakoskenjoen vesiensuojeluhanke on parhaillaan toteutuksessa (Kemera). Naarajärven vesiensuojeluhanke on parhaillaan hankkeessa, toteutus tavoitteena vuosina 2026–2027 Metka-tuella. Viides Nykälänjoen alueista on Hirvijärven valuma-alue, jonka vesiensuojelusuunnittelu on käynnissä. Kyyveden itäpuolella on suunnittelussa myös Lietlahdenjoen vesiensuojeluhanke, jonka suunnitelma on tavoitteena saada valmiiksi ja toteuttajahakuun ensi vuoden aikana.

Keskustelu:

Luonnonsuojelualueella ei voi tehdä Metka-hankkeita, koska metsälaki ei ole voimassa luonnonsuojelualueella. XAMK:n Suovu-hankkeessa ennallistamistamisella tarkoitetaan vesiensuojelurakenteiden kunnostamista ja korjaamista, alueiden luonnontilan parantamista. ELY-keskuksella on myös käynnissä vesiensuojelurakenteiden vaikuttavuuden seuranta vesinäytteenottojen avulla.

20.11.2025

Valuma-aluesuunnitteluhankkeet, Saimaan vesiensuojeluyhdistys ry

Sari Aaltonen kertoi tänä vuonna käynnistyneestä valuma-aluesuunnitteluhankkeesta Mikkelin alapuolisella Saimaalla. Hankkeessa kootaan olemassa oleva tieto yhteen paikkaan, tehdään viestintää erityisesti maanomistajille ja pyritään saamaan kunnostustoimenpiteitä toteutumaan. Rahoitus on koottu monista lähteistä. Tietojen koostamisen jälkeen jalkaudutaan maastoon. Hankkeessa on tavoitteena laatia neljälle vesiensuojelurakenteelle suunnitelma. Toimenpiteet toteutetaan jatkohankkeessa.

Kiesilänjoen valuma-alueen suunnitteluhanketta esitteli Valteri Arkko. Kiesilänjoen valuma-alue on Kuolimon suurin osavaluma-alue, jolla on lähinnä metsätaloutta. Kuolimo on tyypiltään vähähumuksinen järvi, ja se on erinomaisessa ekologisessa tilassa. Kemiallinen hapenkulutuksessa ja väriluvussa on kuitenkin havaittavissa nouseva suuntaus. Laajalla vesinäytteenotolla paikallistettiin kuormituslähteitä. Hankkeessa laadittiin viisi vesiensuojelurakennesuunnitelmaa. Hankkeessa tehtiin jatkuvatoimista vedenlaadun mittausta Kiesilänjoen alaosalla. Kuolimon puolella mitattiin klorofyllitasoja Syken tutkimusveneellä. Kiesilänjoen edustalla levymäärät olivat huomattavasti korkeampia kuin eteläisemmällä Kuolimolla. Pro Kuolimo ry on järjestänyt näkösyvyysseuranta Kuolimolla ja tulokset on huomioitu hankkeessa.

Hankkeessa on tehty aktiivista viestintää ja sitä on kohdennettu paikallistalolle. Tilaisuuksissa on käynyt paljon ihmisiä. Paikallismediassa ja uutisissa on saatu hyvin näkyvyyttä hankkeelle ja ne ovat poikineet yhteydenottoja. Rahoitusvalmistelussa on jatkohanke, jossa laaditaan lisää rakennesuunnitelmia. Rakenteiden toteutukseen tullaan hakemaan erillistä rahoitusta. Hanke päättyy marraskuun lopussa.

Keskustelu:

Todettiin, että Korpijärven ja Kukasjärven valuma-alueelta on tullut myös yhteydenottoja ja siellä tarvitaan toimenpiteitä. Kuolimon näkösyvyysseuranta tehdään neljä kertaa vuodessa.

Keskusteltiin Kiesilänjoen valuma-aluesuunnitelmien tavoitteista. Kuormituksen vähentämiselle ei ole tavoitteellisia rajoja. Rakenteita tarvittaisiin todella paljon, jotta ne vaikuttaisivat Kiesilänjoen kokonaiskuormitukseen, sillä valuma-alue on suuri. Jokaisella yksittäisellä rakenteella pyritään poistamaan niin paljon kuormitusta kuin mahdollista. Suurella valuma-alueella on vaikea toteuttaa isoja vesiensuojelurakenteita, koska se vaatii paljon maa-aluetta, joten pienempiä rakenteita ketjuttamalla houkutelua maanomistajia helpommin mukaan ja toimenpiteitä toteutettua. Näkyvä viestintä saa myös muita maanomistajia kiinnostumaan rakenteiden toteutuksesta omilla mailla. Kirkasvetisten järvien heikentymiskehityksen pysäyttämiseksi valuma-alueelta tulevaa kuormitusta on saatava vähennettyä.

Yleiskatsaus käynnissä oleviin vesistökuunnostushankkeisiin

Lasse Hämäläinen Etelä-Savon ELY-keskuksesta kertoi, että syksyllä 2024 tuli 17 uutta avustushakemusta, joista 13 hanketta sai myönteisen

20.11.2025

päätöksen. Toteutuksessa on aiempaa laajempia ja valuma-alueitähtiä hankkeita ja hankkeiden kustannusarviot ovat kasvaneet. Sidosryhmätillaisuuksissa on käynyt yli 200 ihmistä. Osakaskunnat ovat Etelä-Savossa suurin avustuksia hakeva taho. Hankkeiden edistäminen siirtyy Itä-Suomen elinvoimakeskukseen.

Pohjavesien suojelesuunnitelmien päivitykseen on haettu avustusta Hiidenlammen ja Tuopunkankaan pohjavesialueille. Parhaillaan käynnissä ovat Hatsolan, Naarajärven ja Ruutanaharjun pohjavesialueiden suojelesuunnitelmahankkeet, jotka toteutunevat tämän vuoden puolella. Rantasalmella kokeillaan moduulimaista toteuttamistapaa rakennemallihankkeessa.

Vesienhoitoverkoston kuulumiset

Heidi Valta on aloittanut lokakuun alussa vesienhoidon verkostotyön edistäjänä Etelä-Savon ELY-keskuksessa. Etelä-Savon vesienhoitoverkoston on tällä hetkellä 560 jäsentä. Verkostotyön keskeisimpinä tuloksina nähdään aktiivinen ja kasvava vesienhoitoverkosto, monipuolisten viestintämateriaalin ja -kanavien tuottaminen, tilaisuuksiin osallistuneiden ihmisten määrän kasvu, avustushankkeiden painopisteen siirtyminen aiempaa vaikuttavampiin ja suurempiin valuma-aluekunnostushankkeisiin ja näkösyvyys- ja sinilevähavainnoitsijoiden verkosto.

Verkosto on järjestänyt monipuolista osallistavaa tapahtumaa vuonna 2025. Uudistetuilla nettisivuilla on toimijalistaus, jonne vesistökuunnostukseen liittyviä palveluita tuottavat toimijat voivat ilmoittaa omat yhteystiedot (esvesienhoito.fi). Verkostoon liitytään tilaamalla uutiskirje, joka tulee parin kuukauden välein ([Tilaa uutiskirje, lue.viestitys.fi](http://Tilaa%20uutiskirje,%20lue.viestitys.fi)). Verkostotyöstä vuosilta 2022–2025 on laadittu kooste ([Etelä-Savon vesienhoitoverkosto, esvesienhoito.fi](http://Etelä-Savon%20vesienhoitoverkosto,%20esvesienhoito.fi)). Verkostotyö siirtyy Itä-Suomen elinvoimakeskukseen.

6. Aluehallintouudistus

Eira Luokkanen esitteli aluehallintouudistusta. ELY-keskuksen ympäristövastuualueen tehtävät jakautuvat uuteen valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon (LVV) sekä elinvoimakeskuksiin (EVK). Vesienhoidon edistämistehtävät ja alueellinen sidosryhmäyhteistyö siirtyvät Itä-Suomen elinvoimakeskukseen (Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo, Kaakkois-Suomi). EVK:hon siirtyvät myös pohjavesitoimenpiteiden edistäminen ja suojelesuunnitelmahankkeet sekä haitallisten aineiden ja kaupunkivesien avustuskokonaisuus. LVV:hen siirtyy koko vesienhoidon suunnitteluprosessi, vesien tilan seuranta ja vesienhoidon suunnittelussa yhteistyön järjestämiseen liittyvät tehtävät, kuten alueellinen vesienhoidon yhteistyöryhmä. Näiden lisäksi LVV:ssä hoidetaan myös mm. lupakäsittelyihin liittyvät vesienhoidon tehtävät.

Luonnonsuojelun ja ympäristökasvatuksen edistämistehtävät, ennallistamisasetuksen toimeenpano ja Metsähallituksen luontopalvelut siirtyvät elinvoimakeskukseen. Luonnonsuojelun lakisääteiseen oikeusharkintaan liittyvät tehtävät siirtyvät lupa- ja valvontavirastoon.

20.11.2025

Alueidenkäytön tehtävistä rakennettuun ympäristöön liittyvät hankkeet ja edistämistehtävät siirtyvät elinvoimakeskukseen ja kaavoitustehtävät LVV:hen. Vesitaloustehtävistä Kaakkois-Suomen EVK:hon siirtyvät mm. vesienhallinta- ja valuma-alueuunnittelu, säännöstelyt ja tulvariskeihin liittyvät tehtävät, vesitaloushankkeet ja valtion vesitalousrakenteiden kunnossapito. Myös valtakunnallisen vesihuoltoyksikön tehtävät siirtyvät Kaakkois-Suomen EVK:hon. Vesitaloustehtävien osa-alueita keskitetään eri elinvoimakeskuksiin. LVV:hen vesitalouden osalta siirtyy vesilain ja vesitalouslupien valvonta ja vesilain ilmoitusten käsittely.

Kalataloustehtävät siirtyvät kokonaisuudessaan elinvoimakeskuksiin nykyistä vastaavalla alueella.

Yhteistyö elinvoimakeskusten ja LVV:n välillä on tärkeää monessa eri tehtävässä. Etelä-Savon ELY-keskuksen vesienhoidon henkilöstö jakautuu eri virastoihin.

Keskustelu:

Keskusteltiin organisaatiouudistuksen poliittisista perusteista ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanteluiden ohjautumisesta.

Todettiin, että ELY-keskusten ympäristöpuolen tehtävät hajautuvat tosi paljon ja on vaarana, että alueellista asiantuntemusta menetetään. Ilmoitus- ja lupamenettelyiden tiedotuksia valmistellaan pienemmissä työryhmissä.

Itä-Suomen EVK:ssa vesienhoidon tehtävien valmistelua on tehty omassa vesienhoitoryhmässä. Vesienhoitoverkosto säilytetään ja nettisivuja laajennetaan kattamaan koko elinvoimakeskuksen alue.

Y-aspa jatkaa toimintaansa. Asiakkaita pyritään palvelemaan normaalisti uusissa virastoissa ilman katkoksia.

7. Ajankohtaista vesitaloudessa

Varpu Rajala esitteli asiaa. Vesitalousstrategiassa 2030 on neljä päämäärää, joista vesienhoitoon liittyy vahvimmin päämäärä 1: *Vesien käytön, hyvän tilan ja luonnon monimuotoisuuden tavoitteet sovitetaan yhteen valuma- ja vesistöalueilla.* Ilmatieteenlaitoksen laatiman sateisuusraportin mukaan ilmastonmuutoksen vaikutuksia on havaittavissa Etelä-Savossa. Sademäärät ovat kasvaneet keskimäärin 50 mm ja talviaikaiset sateet ja rankkasateet ovat yleistyneet. Ilmastonmuutos äärevöittää vedenkorkeuden vaihteluita. Kevään tulvahuippu on aikaistunut, mikä näkyy kesäaikaisen kuivuuden yleistymisenä. Ilmastonmuutoksen aiheuttamiin haasteisiin säännöstelyillä järvillä on mahdollista sopeutua kehittämällä säännöstelyä. Ylä-Enonveden säännöstelyn kehittämishanke on käynnistynyt tänä vuonna ja padotus- ja juoksutusselvitys aloitetaan v. 2026. Selvityksen perusteella valtion valvontaviranomainen voi tehdä lupaviranomaiselle hakuksen vesitaloushanketta koskevien lupamääräysten tarkistamiseksi tai uusien määräysten antamiseksi.

20.11.2025

Kyyvedellä tehdään parhaillaan tulva- ja kuivuusarvioita, joiden avulla laaditaan tulvavaarakartat ja -vahinkoarviot. Saimaalla ja Puulalla on tehty vastaava kartoitus. Kyyvedellä on tehty myös pidätysaluemallinnusta ELY- ja SYKE-yhteistyönä. Alustavien tulosten perusteella vesien pidättämisellä kosteikkorakenteilla valuma-alueella on lähinnä vain paikallinen vaikutus. Loppuraporttia ei vielä ole julkaistu.

Rakennetuissa vesistöissä vesien ja vesiympäristön tilaa on pyritty parantamaan useilla hankkeilla. Patokartoitushankkeessa selvitettiin, että Etelä-Savossa on 269 patoa, joista noin puolet ovat totaalisia esteitä (ei esteitä 75 kpl). EU:n ennallistamisasetuksen ja kansallisen ennallistamissuunnitelman tavoitteena on turvata ja parantaa jokijärjestelmien toimintaa ja ekosysteemejä osana laajempaa luontokatoa pysäyttävää tavoitetta. Padonpurkuhankkeessa on kolme vaihetta: 1) suunnittelu, 2) vesilain mukaisen luvan hakeminen ja 3) toteuttaminen. Etelä-Savossa on vireillä kuusi vesitalouden avustushanketta. Ensi vuonna monella kohteella päästään rakentamaan.

Keskustelu:

Puulan säännöstelyn kehittämistä jatketaan uudessa virastossa. Säännöstelyn kehittämisessä pyritään löytämään vaihtoehto, joka tuo joka taholle jotain, ja sitä katsotaan koko vesistöreitit osalta. Säännöstelyä ei saada kaikkien osalta haitattomaksi, mutta haittoja voidaan pyrkiä minimoimaan. Ilmastonmuutoksen aiheuttamat muutokset ovat niin voimakkaita, ettei kaikkia haitallisia vaikutuksia pystytä kumoamaan säännöstelyn kehittämisellä. Kesällä suurissa järvissä tulovirtaama voi olla negatiivinen, jos haihdunta on lämpimällä ilmalla tulovirtaamaa suurempaa.

8. Tietoiskut rahoituksista ja hankevalmisteluista

Harkinnanvaraiset avustukset

Lasse Hämäläinen esitteli asiaa. ELY-keskusten harkinnanvaraisten avustusten hakuaika on 17.10.–1.12.2025. Avustukset myöntävät elinvoimakemukset. Asetus pohjaveden suojeluun myönnettävästä valtionavustuksesta (881/2025) astuu voimaan 1.1.2026. Sen myötä avustusta voidaan myöntää pohjavesien suojelusuunnitelmien lisäksi pohjaveden suojelua edistäviin selvityksiin, hankkeisiin ja investointeihin.

Maaseuturahasto

Essi Saarinen esitteli maaseuturahaston mahdollisuuksia tukea vesienhoitoa. Rahoituksen tavoitteena on edistää maaseudun elinvoimaisuutta ja kestävä kehitystä sekä parantaa ympäristön tilaa ja vesienhoitoa. Tuettavat hankkeet voivat olla monenlaisia. JÄSMY – maaseudun ympäristö ja ilmasto-ohjelma on tiivis osa maaseuturahastoa, ja sen avulla on aktivoitu toimijoita hakemaan rahoitusta ympäristötoimille. Teemahauilla on haluttu korostaa ja aktivoida tietynlaisia toimenpiteitä.

20.11.2025

Investointitukia voi saada esim. vesistöjen tilaa parantaviin ja luonnon monimuotoisuutta edistäviin investointeihin. Tiedonvälityshankkeissa voidaan toteuttaa vesistöalueille hoitosuunnitelmia. Koulutushankkeissa voidaan saada alan osaamista liikkeelle. Ympäristö- ja ilmastoinvestoinneissa tukitaso voi olla jopa 80 %, yleisissä investoinneissa n. 60 %. Tiedonvälityshankkeissa tuki voi olla jopa 100 %, mutta niihin toivotaan talkootyötä ja yksityistä rahoitusta.

Yhteistyöhankkeet ovat keskeinen osa maaseuturahastoa ja niillä voidaan edistää esim. valuma-alueiden hoitoa ja esim. ojitussyhteistöjen aktivointia. Rahoitus vaatii hyvät suunnitelmat, jotta hanketuki on perusteltua. ELY-keskuksilta ja Leader-ryhmiltä saa apua suunnitteluun.

Maaseuturahastossa on jatkuva haku, käynnissä oleva valintajakso jatkuu 31.1.2026 saakka. Leader-ryhmillä ovat omat valintajaksot ja tukitasot. Maaseuturahaston edistämistehtävät siirtyvät Itä-Suomen elinvoimakeskukseen.

Lisätietoa EU:n maaseuturahastosta: maaseutu.fi ja ruokavirasto.fi/tuet.

ACWA LIFE

Juho Kotanen esitteli vesienhoidon strategisen ACWA LIFE-hankkeen valmistelun tilannetta. Hakemus on hyväksytty EU-komissiossa. Sopimus on allekirjoitettu marraskuussa (tämän kokouksen jälkeen). Hankkeen tavoitteena on toteuttaa ja tehostaa vesienhoidon toimenpideohjelman toimeenpanoa. Hankkeessa on mukana lukuisia partnereita. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, jatkossa elinvoimakeskus, toimii koordinoivana partnerina. Tällä hetkellä siellä on rekrytoinnissa koko hankkeen projektipäällikkö. Hankkeen toteutukseen osallistuu sekä LVV:n että EVK:n henkilöstöä.

Etelä-Savon ja Pohjois-Savon yhteisenä demoalueena toimii Virtasalmi-Joroinen kalatalousalue. Mukana hankkeessa on lukuisia partnereita, Virtasalmi-Joroinen demoalueella mm. Metsäkeskus, MTK, SYKE ja Luke.

9. Muut asiat

Heli Siitari MTK:sta kertoi, että luontoarvokauppa voi tulevaisuudessa olla yksi rahoitusmahdollisuus. MTK on ollut mukana kehittämistyössä soiden ennallistamisen ja kosteikkojen rakentamisen osalta. Maakuntatasolla olisi hyvä tehdä yhteinen suunnitelma, miten luontoarvokauppaa voitaisiin hyödyntää alueella.

Reijo Jantunen Pro Puruvesi ry:stä kertoi Puruveden, Karjalan Pyhäjärven ja itäisen Pihlajaveden säätiön perustamisen valmistelusta. Säätiön perustamista on valmisteltu isolla joukolla. Merkittävimmät tahot kutsuttiin syyskuussa Punkaharjulle keskustelemaan säätiön perustamisesta. Kokouksessa oltiin yksimielisiä, että säätiötä tarvitaan alueen vesienhoidosta huolehtimiseen. Säätiön tarkoituksena on hakea hankkeita, hallinnoida niitä ja tukea paikallisia toimijoita, osallistua kirkkaiden järvien tutkimus- ja kehitystoimintaan sekä järjestää seurantaa ja perustaa yhteinen tietojärjestelmä. Säätiön perustamista koordinoi Savonlinnan kaupunki. Parhaillaan

20.11.2025

tehdään valmistelevia töitä, jotta säätiö voi hakea hankkeisiin rahoitusta jo ensi vuonna.

10. Seuraavan kokouksen asiat ja kokouksen ajankohta

Lupa- ja valvontavirasto kutsuu seuraavan kokouksen, joka järjestetään alustavasti 22.4.2026 klo 10.00-14:15. Aiheina on mm. vesienhoidon suunnittelun ajankohtaiset asiat, pinta- ja pohjavesien julkaistu tilaluokitus ja toimenpiteiden suunnittelu. Kokouksen yhteydessä tehdään mahdollisesti maastokäynti jollain lähialueen kunnostuskohteella, kohteeksi ehdotettiin Urpolanjokea tai Kovalansuota.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.16.

Puheenjohtaja
Sihteeri

Eira Luokkanen
Liisa Muuri

Liitteet Kokousaineisto löytyy Etelä-Savon vesienhoidon yhteistyöryhmän [Teams-kanavan \(teams.microsoft.com\)](https://teams.microsoft.com) tiedostoista

Jakelu Etelä-Savon vesienhoidon yhteistyöryhmän jäsenet ja varajäsenet